

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV) nahrazuje třídnické hodiny zařazované třídním učitelem dle potřeby mimo běžný rozvrh hodin. Vychází z průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova. Smyslem OSV je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti a hledat vlastní cestu k životní spokojenosti. Vede žáky k aktivnímu rozvoji mezilidských vztahů, k přebírání zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí, učí respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití.

Předmět OSV(třídnická hodina) slouží k vytvoření bezpečného prostředí ve třídě, ke zlepšování vztahů ve třídním kolektivu, pro práci se žákovským kolektivem, přispívá k včasné primární prevenci rizikového chování ve třídě, plánování společných třídních projektů, třídních akcí, posilování vztahu žáka, kolektivu třídy a třídního učitele.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Osobnostní a sociální výchova (OSV) je vyučována na 1. stupni (5. ročník) a 2. stupni v hodinové dotaci 1 hodiny týdně, předmět vyučuje třídní učitel.

Výchovné a vzdělávací strategie

Třídnické hodiny poskytují jedinečnou možnost pravidelné práce se vztahy uvnitř třídy i celého kolektivu třídy. Cílem a smyslem třídnických hodin je vybavit žáky souborem klíčových kompetencí důležitých pro osobní i sociální rozvoj. Systematicky zvolené aktivity třídním učitelem směřují na konkrétní typy rizikového chování, podporují žádoucí formy chování a pozitivní zájmy. Rozvíjí kreativitu žáka, komunikaci s vrstevníky i dospělými. Spoluvytvářejí pozitivní mezilidské vztahy. Výchovné postupy formují osobnost, postoje, hodnotovou orientaci a mravní povědomí. Nácvik dovedností při konfrontaci se stresovými situacemi a asertivní odolávání tlaku, rozvíjení pozitivního sebehodnocení a sebeúcty.

Kompetence k učení

- žák si může vybrat nebo zformulovat témata, o která má zájem.

Kompetence k řešení problémů

- žák rozpoznává různé problémové situace, přemýšlí o jejich příčinách, využívá vlastních zkušeností i úsudku při jejich řešení, plánuje a promýšlí způsob řešení problému,
- žák sleduje vlastní pokrok při řešení problému, ověřuje si správnost řešení, aplikuje osvědčené postupy,
- žák je veden ke kritickému myšlení, zodpovědnosti za svá rozhodnutí a sebehodnocení svých rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

- žák naslouchá druhým, vhodně reaguje a zapojuje se do diskuze, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozvíjí komunikativní dovednosti a schopnosti vyjadřovat se kultivovaně

Kompetence sociální a personální

- žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty,
- žák účinně a efektivně spolupracuje ve skupině, oceňuje zkušenosti druhých, respektuje názory druhých, podílí se na vytváření pravidel ve třídě, skupině, týmu,
- žák je při jednání s druhými lidmi veden k ohleduplnosti, úctě; přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby nebo na požádání poskytne pomoc.

Kompetence občanské

- žák nahlíží na školu jako na model demokratického společenství,
- žák participuje na životě školy i třídy,
- žák odmítá útlak a hrubé zacházení, fyzické i psychické násilí, je si vědom svých práv a povinností,
- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen porozumět situaci druhých lidí.

Kompetence pracovní

- žák své zkušenosti a znalosti využívá v zájmu svého vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Kompetence digitální

- vedeme žáka k ochraně svých osobních údajů a dat ve webovém prostoru,
- vedeme žáka k vzájemné přátelské komunikaci na sociálních sítích,
- vedeme žáka k využívání technologií při vyhledávání informací.

Obsah OSV – třídnické hodiny

Téma	Obsah	Použité metody a organizační formy práce	Průřezová témata	Poznámka
Adaptace, seznámení	Stmelení nového kolektivu, nově příchodí žák, učitel	Kooperativní a prožitkové aktivity Komunitní kruh Situční metody Dramatizace	Osobnostní a sociální výchova Multikulturní výchova	Go kurz 6. ročníků
Aktuální problémy třídy a jejich řešení, třídní dohoda	Vytváření třídních dohod – souboru pravidel chování ve třídě Společné řešení porušování a dodržování pravidel Modelové řešení situací	Práce s textem Prožitkové aktivity Diskuze v komunitním kruhu, ve skupinách, ve dvojicích Myšlenková mapa Brainstorming Dramatizace	Osobnostní a sociální výchova Výchova demokratického občana	
Vztahy ve třídě, mezilidské vztahy, komunikace	Nácvik dovedností při řešení modelových situací, odolávání tlaku, rozvíjení pozitivního sebehodnocení. Intervence do vztahů ve třídě	Rozhovor, myšlenková mapa, vyprávění, prožitkové aktivity, diskuze v komunitním kruhu, ve skupině ve dvojicích Práce s textem Kooperativní metody Dramatizace	Osobnostní a sociální výchova Multikulturní výchova	
Tvorba třídních a školních projektů, aktivit	Příprava, plánování a tvorba vlastních třídních i školních projektů	Kooperativní metody Projekt	Osobnostní a sociální výchova	

	Aktivity parlamentu školy		Multikulturní výchova Mediální výchova	
Prevence rizikového chování	Podpora žádoucích forem chování, hodnotová orientace a mravní povědomí Záškoláctví, neplnění školních povinností, porušování školního řádu	Rozhovor, myšlenková mapa, vyprávění, prožitkové aktivity, diskuze v komunitním kruhu, ve skupině ve dvojicích Práce s textem Volné psaní	Osobnostní a sociální výchova	
Klima třídy, školy	Diagnostika klimatu třídy Osobnostní rozvoj Psychohygiena Wellbeing	Rozhovor Dotazník Pozorování Myšlenková mapa Brainstorming Diskuze v komunitním kruhu, ve skupinách, ve dvojicích Preventivní program	Osobnostní a sociální výchova	